

Міністерство освіти і науки України
Ministry of Education and Science of Ukraine
Близькосхідний технічний університет
(Middle East Technical University (METU) (Turkey)
Венеціанський Університет Ка-Фоскарі
(Ca' Foscari University of Venice) (Italy)
Центр антропології Інституту археології та етнографії
Національної Академії Наук Азербайджану
(Center for Anthropology of the Institute of Archeology and Ethnography of ANAS)
Інститут філософії НАН України
Institute of Philosophy of the National Academy of Sciences of Ukraine
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
M.P.Dragomanov National Pedagogical University
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Oles Honchar Dnipro National University

ОСВІТА І НАУКА У МІНЛИВОМУ СВІТІ: проблеми та перспективи розвитку

МАТЕРІАЛИ
III Міжнародної наукової конференції
26-27 березня 2021 р.

Частина I

Proceedings of the Third International Scientific Conference
Education and Science in a Changing World:
Problems and Prospects for Development

Dnipro, Ukraine
March 26-27, 2021
Part I

Дніпро
2021

Редакційна колегія:

Оковитий Сергій Іванович, д.х.н., проф., проректор з наукової роботи Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Токовенко Олександр Сергійович, д.філос.н., проф., декан факультету суспільних наук і міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Трампус Антоніо, доктор наук з історії, професор Департаменту лінгвістики та порівняльних культурних досліджень Венеціанський Університет Ка'Фоскарі (Ca' Foscari University of Venice), Італія.

Октай Танзевер, доктор філософії з політичних наук, професор, декан факультету міжнародних відносин Близькосхідного технічного університету (Middle East Technical University (METU)), м.Анкара, Турція.

Маммадлі Аліага, професор, голова Центру антропології Інституту археології та етнографії Національної Академії Наук Азербайджану (Center for Anthropology of the Institute of Archeology and Ethnography of ANAS), м.Баку, Азербайджан.

Рагімлі Руслан Хіلال Оглу, співробітник Центру антропології Інституту археології та етнографії Національної Академії Наук Азербайджану (Center for Anthropology of the Institute of Archeology and Ethnography of ANAS), м.Баку, Азербайджан

Іщенко Ігор Васильович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Хамітов Назіп Віленович, д.філос.н., проф., провідний науковий співробітник відділу філософської антропології Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України

Крилова Світлана Анатоліївна, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософської антропології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Висоцький Олександр Юрійович, д.політ.н., проф., професор кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Кривошеїн Віталій Володимирович, д.політ.н., проф., завідувач кафедри соціології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Третяк Олексій Анатолійович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри політології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Ключник Руслан Максимович, к.політ.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин та економічної теорії Університету імені Альфреда Нобеля.

Міхейченко Марія Анатоліївна, к.політ.н., доц., доцент кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

О 72 Освіта і наука у мінливому світі: проблеми та перспективи розвитку. Матеріали III Міжнародної наукової конференції. 26-27 березня 2021 р., м.Дніпро. Частина I. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. – Дніпро: СПД «Охотнік», 2021. – 358 с.

У збірник вміщено матеріали III Міжнародної наукової конференції «**Освіта і наука у мінливому світі: проблеми та перспективи розвитку**», що присвячені осмисленню найбільш важливих наукових та освітніх проблем сучасності, окресленню перспектив їх вирішення, розробці стратегій подальшого розвитку наукового та освітнього потенціалу в світовому контексті, узагальненню досвіду викладання та визначенню шляхів реалізації виваженого підходу до оптимізації освітніх практик з огляду на нові виклики та кращі світові досягнення. Рекомендовано для студентів, аспірантів і викладачів вищих навчальних закладів, науковців.

© Колектив авторів, 2021

© ДНУ ім. Олеся Гончара, 2021

В умовах конкуренції недостатньо приділяти увагу лише просуванню власного продукту. Слід аналізувати продукцію конкурентів та стратегії просування, які використовують вони. Ми знайомимо студентів з пошуковою системою Similarweb.com, яка допомагає знайти в мережі сайти, схожі на наш. Там можна знайти статистику по сайту, що нас цікавить. Наприклад, можна дізнатися, яке місце за популярністю він займає у світі, у своїй країні та серед сайтів цієї категорії своєї країни. Крім того, студенти мають можливість проявити аналітичні здібності, дослідивши, який відсоток користувачів яким чином потрапляє на сайт. Так, 41,69% відвідувачів сайту privatbank.ua заходять на сайт, набираючи адресу в пошуковому рядку. 29,5% потрапляють через гіперпосилання, розміщених на сайтах-партнерах, 25,15% – через пошукові системи, а 1,26% – через соціальні мережі. 2,33% дає поштова розсилка, а банерна реклама – лише 0,07% (це продемонстровано на рис. 1) [2].

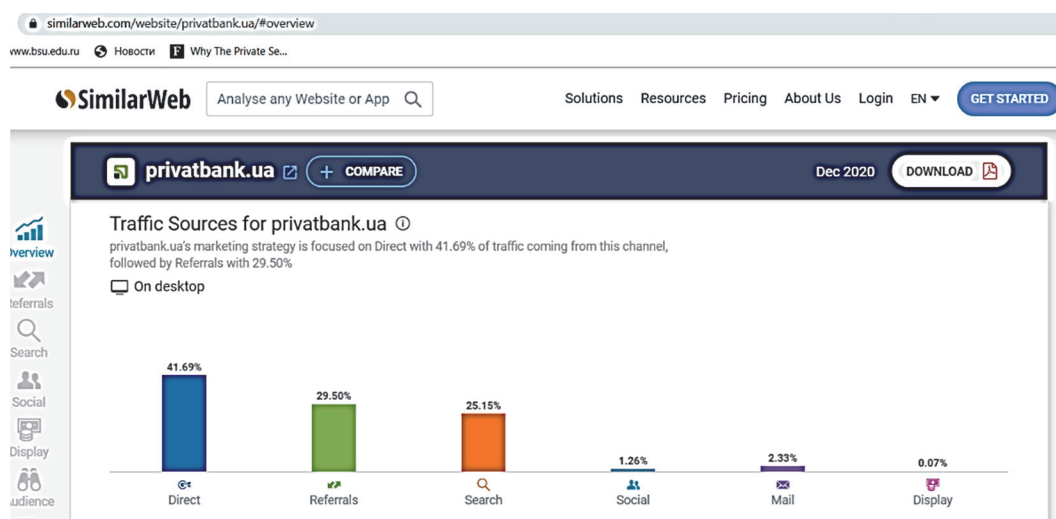

Рис. 1. Статистика відвідувань сайту «Приватбанку» за джерелами переходу на сайт

Враховуючи дані статистики, можна робити висновки щодо просування власного продукту в Інтернет. На нашу думку, варто дати можливість здобувачам самостійно обирати джерела та критерії порівняння, адже процесуальна мотивація, що полягає в отриманні задоволення від процесу навчання, є важливою умовою ефективного засвоєння знань та формування навичок.

Список використаних джерел

1. Буднік О.М. *Методологічні аспекти викладання маркетингу у вищому навчальному закладі* / О.М. Буднік // *Глобальні та національні проблеми економіки*. – 2017. – № 16. – С. 278-280.
2. Similarweb. – URL: <https://www.similarweb.com/>.

О. В. Нашиванько, О. Є. Третякова

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНОГО НАВЧАННЯ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Вступ. Останнім часом все частіше піднімається питання про застосування нових інформаційних технологій у освітньому процесі. Це не тільки нові технічні засоби, а й нові форми і методи викладання, новий підхід до процесу навчання. Основною метою навчання іноземним мовам є формування та розвиток комунікативної культури студентів, навчання практичному оволодінню іноземною мовою.

Завдання викладача полягає в тому, щоб створити умови практичного оволодіння мовою для кожного студента, вибрати такі методи навчання, які дозволили

б кожному студенту проявить свою активність, свою творчість. Особливо важливою метою викладача є активізація пізнавальної діяльності студентів у процесі навчання іноземним мовам. Сучасні педагогічні технології такі, як навчання у співпраці, проектна методика, використання нових інформаційних технологій, Інтернет-ресурсів допомагають реалізувати особистісно-орієнтований підхід у навчанні, забезпечують індивідуалізацію і диференціацію навчання з урахуванням здібностей учнів [3].

У зв'язку з розвитком процесу інформатизації освіти змінюється обсяг і зміст навчального матеріалу, відбувається переструктурування програм навчальних предметів (курсів), інтеграція тим, що призводить до зміни структури і змісту навчальних предметів (курсів), і, отже, структури і змісту освіти, а також призводить до зміни приватних методик викладання.

У ВНЗ ведеться активна робота з розробки та впровадження комп'ютерних тестів з іноземних мов, що вивчаються (англійської, французької, німецької).

Як показує практика, з усіх існуючих засобів навчання Електронні ресурси найкращим чином» вписуються «в структуру навчального процесу», найбільш повно задовольняють дидактичним вимогам і максимально наближають процес навчання іноземним мовам до реальних умов.

Мета статті - провести огляд електронних ресурсів для вивчення іноземних мов та розглянути переваги та недоліки навчання іноземної мови із застосуванням електронних ресурсів;

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури, аналітичний.

Об'єкт дослідження: психолого-педагогічні особливості використання комп'ютерного навчання. Комп'ютер це ефективний помічник у навчанні, метою якого є інтерактивне спілкування. Особливо успішно системи навчання іноземним мовам за допомогою комп'ютера стали поширюватися близько десятка років тому у зв'язку з появою CD-ROM, розвитком засобів мультимедіа та популяризацією мережі Інтернет. Ці воістину революційні розробки перетворили навчання іноземним мовам в живий, творчий і природний процес. Винахід синтезатора мови і використання інтерактивного відео привели до створення реалістичних програм, що пропонують учневі величезну кількість сюжетів, які не тільки стимулюють інтерес, але і представляють велику педагогічну цінність. [3]

Основні положення. Переваги та недоліки навчання іноземної мови із застосуванням електронних ресурсів. У комп'ютерного навчання іноземним мовам багато переваг. Об'єднаємо їх в кілька груп.

1. Психологічний аспект. Перш за все нам хотілося б представити переваги комп'ютерного методу з психологічної точки зору [5].

Головне з них - нові можливості індивідуалізації навчання за рахунок врахування індивідуальних особливостей сприйняття учнів. Перш ніж відповісти на питання викладача, учень повинен знайти необхідну для відповіді інформацію. Вона може бути у вигляді візуальних (зорових), аудіальних (слухових) і кінестетичних (на основі м'язових відчуттів) образів. Цей процес відбувається на рівні підсвідомості. Потім знайдена інформація повинна бути представлена також візуально, аудіально, кінестетично. Це вже усвідомлювана дія. Цілком справедливо стверджувати, що у загальному випадку шляхи сприйняття у вчителя і в учня не збігаються. Наприклад, якщо викладач віддає перевагу лекційній формі навчання, а в учня погана слухова пам'ять, ефективність такої роботи буде невелика. Якщо ні викладач, ні учень не володіють достатньою гнучкістю, що дозволяє пристосуватися один до одного, в кінцевому рахунку це може серйозно позначитися на ефективності навчання, на обстановці в аудиторії» [6].

Використання ж комп'ютерної програми передбачає такий стиль навчання,

при якому в роботі учнів будуть задіяні різноманітні типи пізнавальної діяльності і всі канали введення інформації [5].

А самостійні заняття учнів за програмами, складеними з урахуванням їх індивідуальних особливостей, дозволить спиратися на сильні сторони учня і всіляко розвивати ті психічні процеси, які розвинені у нього слабо [4].

Комп'ютер гарантує конфіденційність. У тому випадку, якщо не ведеться запис результатів для викладача, тільки сам учень знає, які помилки він допустив, і не боїться, що однокласники і викладач дізнаються про його результати. Таким чином, самооцінка учня не знижується, а на занятті створюється психологічно комфортна атмосфера [3].

2. Методичний аспект. Інша і найбільш значна група переваг полягає, в методичних достоїнствах комп'ютерного навчання.

Вже більше 10 років тому викладачі почали застосовувати здатність комп'ютера реалізувати принцип негайного зворотного зв'язку. Машина реагує на будь-яку мовну помилку учнів шляхом вказівки на область помилки, задаючи питання, пропонуючи підказку, частковий або повний переклад, друкуючи правильний варіант, відсилаючи до відповідних розділів навчального посібника» [6].

Зворотній зв'язок може бути двох видів. Зворотній зв'язок для учня-це спосіб отримати інформацію в процесі навчальної діяльності у відповідь на його навчальні дії від деякого джерела інформації, здатного реагувати на ці дії. Комп'ютер дозволяє учневі наочно представити результати його діяльності.

Викладачу ж автоматизація зворотного зв'язку дозволяє контролювати розумову діяльність всіх студентів одночасно. Це дає йому можливість точно оцінювати педагогічну ситуацію і вибирати оптимальний варіант організації навчання, застосовувати найбільш ефективні методи і прийоми. [6]

Суть зворотного зв'язку полягає в тому, що якість засвоєння кожної чергової порції навчального матеріалу негайно перевіряється. Таким чином, комп'ютер забезпечує більшу ступінь інтерактивності навчання, ніж робота в класі або в лінгафонному кабінеті.

Комп'ютерне навчання несе в собі величезний мотиваційний потенціал. За умови правильно складеної програми комп'ютер може допомогти викладачу, а учні будуть відчувати постійну присутність доброзичливого інструктора. [5] Щоб зробити навчання більш цікавим для дітей, комп'ютер пропонує найбільш цікаву форму навчальної роботи-ігри, в яких учень вирішує будь-яку проблему. Розширюється клас ігор, в процесі яких машина виконує цілий комплекс функцій: інформує, управляє, контролює, реєструє. Використовувати комп'ютерні ігри можна досить широко: в процесі тренування розумових дій, з метою підтримки інтересу до змісту навчального матеріалу, в якості розрядки і т. д.

Комп'ютер сприяє розширенню можливості пред'явлення навчальної інформації. Застосування кольору, графіки, мультиплікації, звуку дозволяє створювати реальну обстановку діяльності.

Застосування комп'ютера значно підвищує інтенсивність навчального процесу. При комп'ютерному навчанні засвоюється набагато більший обсяг матеріалу, ніж за цей же час, в умовах традиційного навчання.

Обсяг в 2000 - 3000 слів пасивного запасу засвоюється за 10 - 15 днів при застосуванні персонального комп'ютера в порівнянні з півтора - двома роками систематичних занять з використанням традиційних методів. [6]

Кожен викладач розуміє величезне значення практики при оволодінні іноземної мови. У навчальному процесі недостатньо вимовити фразу один раз, її необхідно повторити кілька разів; при цьому бажано міняти її мовне оформлення так, щоб більш чітко виявити зміст. Тут теж може допомогти комп'ютер: програми,

що включають в себе бази даних, дозволяють повторювати подібні конструкції, змінюючи лише окремі компоненти або контекст. [5]

ЕОМ може допомогти у вирішенні однієї з найбільш актуальних проблем у навчанні іноземним мовам: на занятті в умовах дефіциту часу викладач не в змозі сформулювати в учнів міцні лексико-граматичні навички. Машина моделює умови комунікативної діяльності, пропонує різні тренувальні вправи ситуативного характеру, в яких учні повинні реалізувати свої мовні можливості. В результаті економиться час для більш продуктивних форм навчання мови. [6]

Існуюча система навчання не забезпечує активного включення в навчальний процес всіх студентів. При комп'ютерному навчанні пасивне запам'ятовування навчального матеріалу змінюється активною діяльністю, спрямованою не тільки на його засвоєння, але й на формування навичок і умінь його використання в тих чи інших комунікативних ситуаціях. [4]

3. **Технічні переваги**, навчання іноземної мови за допомогою комп'ютера полягають в тому, що протягом останніх декількох років комп'ютерне навчання повернуло до себе увагу фахівців в області *штучного інтелекту*, і були зроблені спроби створення програм, які б успішно справлялися з машинним перекладом. Треба відзначити, що зараз існує декілька програм, які досить точно виконують технічний переклад. Однак переклад художніх текстів все ще складає безліч складнощів. Одночасно за тим же принципом створювалися програми перевірки граматики та орфографії. Особливо важливо при ознайомленні з новою лексикою, так як зображення на моніторі дозволяють асоціювати фразу на іноземній мові безпосередньо з дією, а не з фразою рідною мовою. Крім того, мультиплікація привертає інтерес учнів і створює необхідну мотивацію.

Одним з **недоліків** комп'ютерного навчання на ранньому етапі була слабка координованість між методистами і програмістами. Викладачі намагалися вводити комп'ютерні технології в навчання, не маючи достатніх знань в області обчислювальної техніки, а фахівці з комп'ютерів мали слабе уявлення про методику викладання іноземної мови. В результаті виникла потреба в спеціалізованих журналах і книгах, з яких зацікавлений викладач міг би почерпнути інформацію про нові методики, програми та технічні можливості. І тут Інтернет став незамінним помічником викладача.

Потенціал яким володіє комп'ютерне навчання, використовується далеко не повністю через проблеми, пов'язані з відносною новизною цього методу. Перш за все це недолік якісного програмного забезпечення, обумовлений тим, що не розроблені поки чіткі стандарти і критерії ефективності. Значною мірою комп'ютер найчастіше застосовується для того, що вже й раніше робилося за допомогою інших засобів. Необхідно впроваджувати нові методи навчання, які неможливо здійснити без комп'ютера. Це викликано і часом зневажливим ставленням творців програм до теорії навчання іноземної мови.

Основним **недоліком** комп'ютерного навчання досі залишається неможливість прямого усного діалогу з комп'ютером. Однак технічний прогрес в цій області дає нам можливість розраховувати на те, що програми розпізнавання мови стануть незабаром невід'ємною частиною програм, навчальних іноземної мови. [6]

Як випливає з вищесказаного, основні психолого-педагогічні та технічні переваги навчання за допомогою комп'ютерних технологій роблять цей засіб привабливим для вирішення таких практичних завдань, як індивідуалізація навчання, підвищення конфіденційності та об'єктивності оцінки, мотивації та інтенсивності навчального процесу, отримання миттєвого зворотного зв'язку як для учня, так і для вчителя, вирішення проблеми дефіциту часу і активності учнів на занятті та ін.

Групова форма навчання, багато років пануюча в українській системі освіти,

в більшості методик орієнтується на середнього учня і не дає можливість розвинути високий творчий потенціал кожної обдарованої дитини. Поява інформаційних технологій дозволяє індивідуалізувати навчання за темпом і глибиною проходження курсу. Такий диференційований підхід дає великий позитивний результат, тому що створює умови для успішної діяльності кожного учня, викликаючи в учнів позитивні емоції, і, таким чином, впливає на їх навчальну мотивацію.

На відміну від традиційних методик, де викладач звик давати і вимагати певні знання, при використанні інтерактивних форм навчання учень сам стає головною діючою фігурою і сам відкриває шлях до засвоєння знань. Викладач виступає в цій ситуації активним помічником, і його головна функція - організація і стимулювання навчального процесу.

При підборі і включенні електронних освітніх ресурсів для навчання навчальної дисципліни «Іноземна мова» треба спиратися на принципи діяльнісного підходу, який передбачає необхідність забезпечення умов для активної самостійної навчальної роботи студентів. Так в навчальному процесі використовуються наступні типи електронних освітніх ресурсів: демонстраційні матеріали (ілюстрації, фотографії, плакати, презентації, схеми з текстовим супроводом), інтерактивні таблиці, правила, навчальні словники.

Висновок. Підводячи підсумок дослідження, відзначимо, що відкриті освітні ресурси можуть дати вільний доступ до освіти для всіх, але здебільшого для традиційних груп студентів, розширюючи можливості для здобуття вищої освіти. Відкриті освітні ресурси аж ніяк не альтернатива класичній освіті. Це лише засіб для отримання різнобічної, глибокої, професійної інформації. Вільний доступ до інформації є важливою складовою наукових досліджень у сучасному глобальному світі, запорукою для подальшого розвитку науки, освіти та суспільства, інтеграції України до світової академічної спільноти. Відкриті освітні ресурси в кінцевому рахунку є ефективним засобом просування ідеї навчання протягом усього життя і можуть зблизити нетрадиційне, неформальне і формальне навчання.

Список використаних джерел

1. *History of Learning Objects (LOs)* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.design-bydi.com/UCD/LO/history.cfm?fuseaction=history>.
2. *Ten years of open content by David Wiley* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.slideshare.net/iCommonsiSummit08/open-content-the-first-decade-by-david-wiley-presentation>.
3. *Defining the «Open» in Open Content* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://opencontent.org/definition>.
4. *Forum on the Impact of Open Courseware for Higher Education in Developing Countries* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001285/128515e.pdf>.
5. *Guidelines for Open Educational Resources (OER) in Higher Education* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.col.org/resources/publications/Pages/detail.aspx?PID=364>.
6. *Хартія університетів України* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://moodle.kma.mk.ua/mod/resource/view.php?id=18005>.
7. <https://uk.wikipedia.org/wiki>

Т. В. Нежура

ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ: РЕТРОСПЕКТИВА ТА СУЧАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Загальноприйнятим у педагогіці і психології є діяльнісний підхід до організації освітнього процесу, особливо що стосується дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Відповідно до цього підходу діяльність визначають як основу, засіб і вирішальну умову розвитку особистості, як форму активної цілеспрямованої взаємодії людини з навколишнім світом. Особистість розглядають як суб'єкт діяльності, вона формується в діяльності та спілкуванні з іншими людьми

<i>Москаль О.М.</i> Переваги та недоліки дистанційного навчання у студентів-медиків	161
<i>Мостова А.Д.</i> Особливості викладання дисципліни «Digital Marketing»	163
<i>Нашиванько О.В., Третьякова О.Є.</i> Психолого-педагогічні особливості використання комп'ютерного навчання: переваги та недоліки	164
<i>Нежура Т.В.</i> Діяльнісний підхід в освіті: ретроспектива та сучасні дослідження	168
<i>Немерцалов В.В., Васильєва Т.В.</i> Екскурсії до ботанічного саду в системі формування професійних компетентностей вчителя ЗЗСО	170
<i>Паламарчук О.В.</i> Використання інформаційних технологій під час самостійної роботи при вивченні української мови як іноземної	171
<i>Папуша К.Ф., Носкова Т.А.</i> Основні проблеми молодіжної зайнятості в Україні в умовах економічної кризи	173
<i>Пасічник Н.О., Різняк Р.Я.</i> Якість освіти в концептуальному аналізі системи освіти	174
<i>Пахольчук О.П.</i> Сучасні технології у викладанні дитячої хірургії у вищому медичному навчальному закладі	175
<i>Поберецька В.В.</i> Результати впровадження в педагогічних коледжах педагогічних умов та моделі підготовки вчителів початкової освіти до інтегрованого навчання учнів	177
<i>Пахольчук Т.М., Усачова О.В., Конакова О.В., Сіліна Є.А., Дралова О.А.</i> Форми та методи контролю засвоєння знань студентами медичного ВНЗ при дистанційній формі навчання	179
<i>Пономарьова Л.В.</i> Розвиток критичного мислення здобувачів освіти технічних спеціальностей фахової передвищої освіти	181
<i>Попова І.О., Попридухін В.С.</i> Дуальна освіта – шлях покращення підготовки студентів-енергетиків	182
<i>Прокопова О.П., Ляска О.П., Крупей О.М.</i> Умови формування і розвитку педагогічної майстерності майбутніх педагогів	184
<i>Сашко А.І., Петрунько О.В.</i> Чинники готовності студентів до самоосвіти	185
<i>Світайло С.В.</i> Диригентсько-хорова підготовка вчителя музичного мистецтва	187
<i>Сергієнко О.М.</i> До проблеми використання електронних навчально-методичних посібників у професійній підготовці бакалаврів	188
<i>Синельник І.В.</i> Особливості навчання фізики в технічному університеті в умовах віддаленого навчання	190
<i>Синявська О.О.</i> Практичний компонент підготовки сучасного фахівця-історика в ОНУ імені І.І.Мечникова	192
<i>Слободяник Г.І., Герасімова А.С.</i> Інновації у позашкільній освіті на прикладі дистанційного навчання у позашкільному навчальному закладі	194
Токун І.І., Резунова В.В. Розвиток особистості студента на заняттях з іноземної мови	195
<i>Уварова О.О., Кулачинський М.М.</i> Історичні дисципліни дистанційно: популяризація через візуалізацію	201
<i>Федоренко О.І., Михайлюк Н.В.</i> Значення освітнього середовища у процесі розвитку професійних якостей фахівця	202
Ханюков О.О., Смольянова О.В. Відпрацювання фахових компетентностей з ведення кардіологічного хворого із застосуванням симуляційного навчання: власний досвід	204